

Dokument nr 36/IX
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

**Apel Prezydium KRASP
z 8 czerwca 2026 r.
w sprawie zwiększenia finansowania i wzmocnienia
polskiej nauki i szkolnictwa wyższego**

W ostatnim czasie głos polskiego środowiska akademickiego wybrzmiał z wyjątkową siłą. Był on wyrazem troski o przyszłość polskiej nauki, szkolnictwa wyższego i wreszcie samego państwa. Pierwszy w historii wolnej Polski protest ludzi nauki pod Sejmem Rzeczypospolitej Polskiej oraz szerokie poparcie dla postulatów inicjatywy „3% dla nauki, 100% dla Polski” pokazały, że sprawy nauki nie są problemem jednego środowiska politycznego, jednego resortu ani jednej kadencji. Są sprawami państwa: jego bezpieczeństwa, rozwoju, konkurencyjności, odporności technologicznej, jakości edukacji oraz przyszłości młodego pokolenia.

Dlatego po raz kolejny zwracamy się do Prezydenta RP, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu i Prezesa Rady Ministrów oraz wszystkich środowisk politycznych reprezentowanych w Sejmie i Senacie o potraktowanie spraw nauki i szkolnictwa wyższego jako zadań, które wymagają współpracy i zgody ponad podziałami. Jeżeli Polska ma być państwem nowoczesnym, bezpiecznym i konkurencyjnym, rozwój nauki i szkolnictwa wyższego musi stać się przedmiotem wsparcia całego społeczeństwa oraz trwałym elementem strategii rozwoju państwa.

Brak kompleksowego podejścia wyraźnie przekłada się na poziom budżetowego finansowania nauki i szkolnictwa wyższego, który od początku reformy wprowadzonej ustawą z 2018 roku nigdy nie przekroczył 1,3%, a w 2026 roku wyniósł zaledwie 1,09% PKB. To wskaźnik znacząco odległy od średnich nakładów państw należących do OECD i od realnych potrzeb naszego kraju.

Skutki niedofinansowania są widoczne w całym sektorze. Dotykają nauczycieli akademickich, badaczy, doktorantów, studentów, jak również pracowników administracyjnych, badawczo-technicznych i pomocniczych. Oznaczają odpływ młodych naukowców, ograniczone możliwości prowadzenia badań, pogarszające się warunki kształcenia oraz rosnące ryzyko zależności technologicznej Polski od innych państw. Nie

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)
president@krasp.org.pl

da się oczekiwać od polskiej nauki światowego poziomu, jeżeli nie zapewnią się jej warunków umożliwiających skuteczną konkurencję z najlepszymi.

Protest środowiska akademickiego i naukowego należy traktować jako sygnał ostrzegawczy, a nie jako kłopot wizerunkowy. Jego przesłanie jest konstruktywne: środowisko nie domaga się przywilejów, lecz warunków umożliwiających wykonywanie pracy, której państwo od niego oczekuje. Nie chodzi o doraźne działania ani pojedyncze programy, lecz o trwały mechanizm finansowania odpowiadający ambicjom rozwojowym Polski.

Domagamy się konkretnych decyzji: budżetowych, legislacyjnych i organizacyjnych. Oczekujemy pilnego przygotowania i przedstawienia planu poprawy sytuacji polskich naukowców, studentów, doktorantów oraz instytucji naukowych i akademickich. Powinien on obejmować w szczególności:

1. **perspektywną ścieżkę zwiększania nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe**, powiązaną ze wzrostem PKB, prowadzącą najpierw do średniego poziomu europejskiego, a następnie do poziomu pozwalającego Polsce konkurować z najbardziej innowacyjnymi państwami;
2. **harmonogram stopniowego dojścia do celu 3 proc. PKB na naukę i szkolnictwo wyższe** ze wskazaniem źródeł finansowania i odpowiedzialnych instytucji, począwszy od roku 2027;
3. **wpisania w ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce mechanizmu powiązania wynagrodzeń w sektorze akademickim ze wskaźnikami makroekonomicznymi**, obejmującego wszystkie grupy pracowników, zapewniającego godne warunki pracy i nauki doktorantom oraz studentom;
4. **wzmocnienie finansowania badań naukowych**, w tym badań podstawowych, aplikacyjnych i wdrożeniowych, Narodowego Centrum Nauki, systemu grantowego, działalności statutowej, przygotowania projektów międzynarodowych oraz środków bezpośrednio przeznaczanych na aparaturę, materiały, mobilność, publikacje i obsługę projektów;
5. **likwidację barier prawnych, administracyjnych i finansowych**, które utrudniają prowadzenie badań, pozyskiwanie środków europejskich, współpracę międzynarodową, sprawne zarządzanie projektami, współpracę z gospodarką oraz korzystanie ze środków pozasubwencyjnych;
6. **opracowanie kompleksowej strategii finansowania nauki i szkolnictwa wyższego**, spójnej ze Strategią Rozwoju Szkolnictwa Wyższego, Strategią Zrównoważonego Umieędzynarodowienia Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Polityką Naukową Państwa, zawierającej jasny mechanizm monitorowania realizacji zobowiązań.

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)
president@krasp.org.pl

Wsparcie dla nauki i szkolnictwa wyższego nie jest wydatkiem konsumpcyjnym. Jest inwestycją strategiczną. Silne uczelnie i instytuty rozwijają regiony, przyciągają inwestorów, kształcą kadry, tworzą kompetencje i wzmacniają zdolność państwa do reagowania na kryzysy. Zdajemy sobie sprawę z faktu, że poprawa finansowania nauki wymaga czasu i będzie następowała stopniowo – nie wnosimy zatem o natychmiastowy wzrost nakładów, lecz o ich systematyczne i planowe podnoszenie oraz wprowadzenie rozwiązań prawnych sprzyjających inwestowaniu w naukę środków pozabudżetowych.

Apelujemy również do wszystkich sił politycznych o powstrzymanie się od wykorzystywania postulatów środowiska naukowego w bieżących sporach. Potrzebne jest porozumienie ponad podziałami oraz trwały mechanizm finansowania, niezależny od doraźnych kalkulacji politycznych. Oczekujemy niezwłocznego przedstawienia planu działań na rzecz wzmocnienia polskiej nauki i szkolnictwa wyższego, jak również rozpoczęcia prac nad jego realizacją z udziałem instytucji przedstawicielskich tego sektora.

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)
president@krasp.org.pl